

Igor Maroševič: Dnevni intelektualni trening

Že iz leta 2004 izhaja *Dnevni in intelektualni trening (D. I. T.)*, metoda in patentirani sistem uglednega slovenskega trobentača in pedagoga Igorja Maroševiča. Po besedah avtorja gre za njegov izum, ki je plod več kot tridesetletnega umetniškega dela v uglednem in osrednjem državnem simfoničnem orkestru *Slovenske filharmonije* in več kot štiridesetletnega (uspešnega) pedagoškega dela. Gre za izum, ki je kljub avtorjevemu specialnemu delu trobentača ekskluzivno namenjen vsem trobilcem – treningu igranja na trobila: trobento, rog, pozavno, tubo, bariton, tenor in na njihove različke. Avtor v dvojezičnem zvezku (v slovenščini in angleščini na 70 straneh), ki je izšel v samozaložbi, v sliki in besedi razloži in pojasni namen in smisel svojega (intelektualnega) pristopa k igranju na trobila, torej k umetnosti. Pripomoček D. I. T. si je izmislil kot dodatek zaradi nujne potrebe po igranju vaj za trobila z ustnikom. Po Maroševičevih besedah je pri dnevni vaji s trobilnimi glasbili igranje na sam ustnik zelo pomemben in sestavni del te vaje, saj se prav na ustniku odražajo dobre – pravilne – in slabe – nepravilne – poti igranja. Igranje vsakodnevnih vaj pa povzroča trobilcem kar precej težav. Kljub temu da Maroševičev D. I. T. velja za vsa trobila, se je že na začetku njegovega opisa, razlage in delovanja avtor odločil, da bo vseskozi pisal o trobenti ali/in inštrumentu. Ob tem avtor omenja oz. opisuje vaje z ustnikom. Pri tem je najpomembnejši prav tako nov tovrstni pripomoček

Igor Maroševič

BERP (The Buzz Extension and Resistance Piece), pripravo, ki je doslej služila kot pripomoček za vajo z ustnikom. Marošević D. I. T. je (nov) pripomoček za vajo z ustnikom. Porodila ga je izumiteljeva želja po tem, kako igrati na ustnik, vstavljen v trobento, le da bi igranje ne zvenelo kot igranje samo na ustnik. Tako je prav s pripomočkom D. I. T. mogoče zanemariti fizikalne lastnosti glasbila: to pomeni, da lahko na ustnik, vstavljen v glasbilo, zaigramo glissando-sireno brez vmesnih določenih alikvotnih tonov, kajti brez D. I. T. je to nemogoče, saj pri tem alikvotni toni zazvenijo tako, kot so tudi fizikalno natančno določeni. Zato lahko z D. I. T. zrak iz ustnika preusmerimo skozi odprtino na ustniku ali kot piše avtor o omenjenem izumu: D. I. T. je v bistvu ventil, s katerim preusmerjamo zrak in zmanjšujemo zračni tlak v glasbilo. Tako ta naprava omogoča preusmeritev zraka in zmanjšanje zračnega tlaka v glasbilo. D.

I. T. omogoča, da zrak izteka skozi odprtino na ustniku, hkrati pa v manjši količini še vedno uhaja tudi skozi glasbilo. Ta količina zraka je tako majhna, da ne more sprožiti fizikalnih lastnosti trobila, omogoča pa povsem pravilen dnevni trening vaj z ustnikom ali z glasbilom. Marošević nadalje razloži delovanje ustnika in glasbila (trobila) ter pri tem odmerja vsa ta spoznanja skozi primerne odseke svojih spoznanj: centriranje – fokusiranje tona, intonacija, naklon, položaj jezika, glissando, zračni steber, pritisk, odpor, pivot – žariščna točka, banding – vijuganje, menjava ustnikov in glasbil, pedalni toni, drža glas-

bila in občutek. Vsa poglavja so še dodatno podprta tako z avtorjevimi (osebnimi umetniškimi in pedagoškimi) izkušnjami in z določeno fizikalno (akustično) teorijo in izračuni.

Med razlogi za razvoj D. I. T. navaja I. Marošević željo po sodobnem načinu poučevanja trobil s sodobnimi učnimi pripomočki. Ugotavlja, da bi bilo med njegovimi učenci v dolgoletni pedagoški karieri mnogo manj (slabih) trobilcev, boljši pa bi bili še boljši, če bi že na začetku uporabil ta pripomoček. Avtorjeva ideja D. I. T. je, da vse, kar zveni na ustniku, zveni tudi na glasbilo, tj. na katerem koli od trobil. Uspehi so zagotovo nedvomni. To so dokazali številni naši in tuji umetniki in pedagogi. Večina od testnih uporabnikov je pohvalila delo in ga tako rekoč »naročila« svojim učencem, dijakom ali/in študentom ter kolegom. Avtor D. I. T. navaja še, da »*je rdeča nit vseh srečanj /s tem patentom/, da so vsi tisti trobilci, ki so bili sposobni podati oceno o D. I. T., podali samo pozitivna mnenja.*«. Drugi razlog za uspeh tega izuma pa (kot piše v omenjenem učbeniku avtor I. Marošević) temelji na njegovi izkušnji, ki mu je pomagala takrat, ko je imel poškodovano ustnico; brez D. I. T. bi bila njegova nadaljnja kariera trobentača v orkestru zagotovo končana. Tako pa se je prav sam (najprej) izvlekel iz krize in potem to izkušnjo s pomočjo D. I. T. ponuja še drugim. Verjetno ni treba še posebej izpostavljati težav z nastavkom pri trobilih, tega tako elementarnega dela (pravičnega in lepega) igranja na trobilna glasbila. Številni pozitivni rezultati so presenetili tudi samega avtorja in njegove kolege. Tako se je D. I. T. vse od prve pojavitve (pred letom 2004) globoko zasidral v vsakodnevno delo z glasbilo vseh trobilcev. Vsi skupaj so prišli do ugotovitve, da »vse, kar zveni na ustniku, zveni tudi na trobilu. Ne moremo pa trditi, da vse, kar zveni na trobilu, zveni tudi na ustniku. /.../ Vam bo, dragi trobilci, to dejstvo v opozorilo, da je z vašim igranjem nekaj narobe, če vam bo D. I. T. zatajil v odprtem položaju med igranjem. Zagotovo vam ne bo zatajil D. I. T., zatajili boste vi sami, z lastnim igranjem. Ob tem dejstvu lahko zapišem, da z uporabo D. I. T. nastopi trenutek resnice, ko se trobilec sooči s svojimi zmožnostmi oz. nezmožnostmi igranja na svoje trobilo.« Ker pa gre pri »gospodu Joslu«, kot ga imenuje avtor, poleg učbenika še za čisto pravo (materialno) napravo – novi del ustnika, sta na koncu besedila predstavljena še oba glavna izdelovalca tega izdelka – kovinostrugarja Jože in Peter Torkar. Poleg njiju so pri omenjenem projektu in patentu sodelovali še številni drugi (so)avtorji ali pomočniki in izizvalci tega koraka v neke vrste »revoluciji trobilne« umetnosti: lektorica slovenskega dela besedila Neva Brun, prevajalka (v angleščino) Nina Sekovanič, lektor prevoda Neville Hall, ilustratorka Anja Tolar, grafični oblikovalec Anin Sever, avtorica fotografij Romana Berce, grafično pripravo za tisk so opravili v MCA v Mariboru, natis pa je opravila Dravska tiskarna iz Maribora. Ker pa D. I. T. hkrati pomeni tudi začetnice avtorjevih otrok Davida, Ilone in Timoteja, se jim ta zahvali za njihove prispevke v svojem izumu, saj sta sinova matematik in fizik, hčerka pa je z vso svojo

otroško radoživostjo prispevala prepotrebno energijo pri delu. Čisto na koncu različic besedila v obeh jezikih so se o D. I. T. (izredno pozitivno) razpisali še nekateri Maroševičevi kolegi trobilci v našem osrednjem državnem simfoničnem orkestru *Slovenske filharmonije*, hkrati pa tudi omembe vredni slovenski trobilni pedagogi: prvi pozavnist solist *SF* Domen Jeraša (tudi Maroševičev prvi učenec), tubist solist *SF* Janez Žnidaršič, prvi trobentar solist *SF* in izredni profesor na ljubljanski *AG* Tibor Kerekes, nekdanji prvi hornist solist *SF* Karel Bradač, prvi hornist solist *SF* Justin Felicijan in ne nazadnje »spiritus agens«, nestor ali/in doajen slovenskih trobilcev, nekdanji prvi trobentar *SF* in zaslužni profesor na ljubljanski *AG* Anton Grčar.

Intervju z avtorjem Igorjem Maroševičem

Menda ste svoj izum celo patentirali, ali je to res?

Seveda, pridobil sem tako ameriški kot evropski patent; predvsem ameriški je v slovenskem prostoru zelo redek. Kot je povedal patentni zastopnik, jih je bilo do mojega v Sloveniji približno petnajst. Pred tem je bila patentna uveljavitev D. I. T. zelo dolga in zahtevna. Od podelitve patenta v Sloveniji do podelitve v Ameriki in Evropi so minila kar tri leta. S podobnimi patenti, a neprimerljivimi z mojim, so se ukvarjali strokovnjaki celo na moskovskem medicinskem inštitutu. Stroški celotnega izuma vključno s publikacijo znašajo približno 45.000 evrov. Mimogrede, šlo je za prvo strokovno publikacijo slovenskega avtorja s tega področja v Sloveniji. Cena posameznega D. I. T. je 65 evrov. Moral bi jih prodati približno sedemsto, da bi se patent finančno pokrtil. Ob tem lahko rečem, da sem jih nekaj sto preprosto podaril. Skratka, kot vidite, je šlo v glavnem za moralno in ne za materialno zadoščenje.

Kljub temu da ste za D. I. T. pridobili nekaj izvrstnih referenc uglednih kolegov trobilcev, bi človek pričakoval povsem kaj nasprotnega: uspešnost v vseh pogledih?

Bili so eni kakor drugi; torej tudi tisti, ki še danes ne verjamejo v to in ne uporabljajo D. I. T., ampak se strokovno in

aktivno ukvarjajo s trobili še vedno prek nekdanjega in »starega« sistema BERP, o katerem tudi pišem. Ne verjamejo vanj le tisti, ki ga sploh niso preizkusili, in tisti, ki ga niso dojeli. Ti še vedno vadijo na ustnik in ga držijo v roki ali pa vadijo z BERP-om, pri tem pa pošiljajo svoje dijake in študente na mnogo dražje in včasih tudi dvomljive ter visokoleteče mojstrske tečaje (v tujino). Pri tem lahko še dodam zelo pomenljivo primerjavo med D. I. T. in BERP: namesto, da bi se vozili v ferrariju (D. I. T.), smo zadovoljni z mopedom ali fičkom (BERP; pri tem pa ne eden ne drugi sploh več ne vozi po cestah); očitno smo Slovenci na mnogih področjih Slovenceljni in to tudi ostajamo.

V sistemu D. I. T. imate objavljene mnoge pozitivne recenzije oz. celo priporočila za njegovo uporabo. Ali so bile tudi kakšne negativne?

Nobene negativne ocene tega patenta ni bilo niti med domačimi niti med tujimi testnimi trobilci. Ko sem še pred leti iskal prek raznih slovenskih ustanov možnosti plasmaja na domači in tuji trg ter za materializacijo omenjenega patenta, sem se pogovarjal z različnimi uglednimi izdelovalci trobil (Schilke, Bach, Yamaha idr.). Vsi so pokazali navdušenje in pripravljenost začeti s proizvodnjo, če bo povpraševanje po tem izdelku. Tega pa ne more biti brez začetnega zagona. Seznanil sem tudi t. i. poslovne angele, ki pomagajo inovatorjem, a so dejali, da to ni njihovo področje. Vsi očitno samo čakajo, da mi poteče patentna prijava, potem pa bodo lahko po današnji modi goljufij le-to ukradli in začeli izdelek proizvajati sami.

Ali so pred vami kljub temu še kakšni novi načrti? Imate v ognju še kakšno železo, kot pravimo?

Ja, miselno imam že skoraj izdelan nov učbenik za trobila – trobento, ki ga lahko izdam vsak čas, z naslovom *Over the Rainbow/Onkraj mavrice*. V njem bom na približno petnajstih straneh povedal in napisal čisto vse, o čemer je danes treba poučiti mlade in najboljše trobilce v vsej vertikali (slovenskega) trobilnega glasbenega šolstva: od osnovne prek srednje do visoke šole, do tako rekoč povsem formiranega umetnika trobilca.